

Rekabet Kurumu Başkanlığından,

REKABET KURULU KARARI

Dosya Sayısı : 2019-5-045 (Menfi Tespit)
Karar Sayısı : 21-11/148-61
Karar Tarihi : 04.03.2021

A. TOPLANTIYA KATILAN ÜYELER

Başkan : Birol KÜLE
Üyeler : Arslan NARİN (İkinci Başkan), Şükran KODALAK,
Ahmet ALGAN, Hasan Hüseyin ÜNLÜ, Ayşe ERGEZEN

B. RAPORTÖRLER: Eren YALDIZLI, Mert ÖZMEN

C. BİLDİRİMDE

BULUNAN : - Kast Ajansları Derneği
Temsilcisi: Av. Emel KORKUT
Vişnezade Mah. Bayıldım Cad. Balıklı Apt. No:14/1 Maçka
Beşiktaş/İstanbul

- (1) **D. DOSYA KONUSU:** 24.09.2020 tarihli ve 20-43/588-262 sayılı Kurul kararıyla Kast Ajansları Derneği tarafından hazırlanan ve Derneğin internet sitesinde yayımlanacak olan taslak sözleşmeye bazı ifadelerin çıkarılması koşuluyla bireysel muafiyet tanınması üzerine taslak sözleşmenin tadil edilmesi ve yeniden menfi tespit/muafiyet başvurusunda bulunulması.
- (2) **E. DOSYA EVRELERİ:** Rekabet Kurumu (Kurum) kayıtlarına 07.10.2019 tarih ve 6729 sayılı ile giren bildirim üzerine düzenlenen 22.04.2020 tarih ve 2019-5-45/MM sayılı Muafiyet/Menfi Tespit Raporu Rekabet Kurulunun (Kurul) 30.04.2020 tarihli toplantısında görüşülmüş ve 20-21/277-Mİ sayılı ile söz konusu taslak sözleşmeden etkilenecek sektör paydaşlarının görüşlerinin değerlendirilmesine ilişkin ek çalışma yapılmasına karar verilmiştir.
- (3) Mezkur karar üzerine hazırlanan 18.09.2020 tarih ve 2019-5-045/BN-01 sayılı Bilgi Notu Kurula sunulmuş olup, 24.09.2020 tarih ve 20-43/588-262 sayılı Kurul kararıyla bildirim konusu taslak sözleşmeye, dolaylı fiyat tespitine yol açan ifadelerin taslak sözleşmeden çıkarılması koşuluyla, bireysel muafiyet tanınabileceğine karar verilmiştir.
- (4) Takiben taslak sözleşmeyi revize eden Kast Ajansları Derneği (KASTDER) 01.02.2021 tarih ve 14792 sayılı ile yeniden menfi tespit/muafiyet başvurusunda bulunmuştur. Bu kapsamda hazırlanan 23.02.2021 tarih ve 2019-5-045/BN-02 sayılı Bilgi Notu görüşülerek karara bağlanmıştır.
- (5) **F. RAPORTÖR GÖRÜŞÜ:** İlgili raporda, bildirim konusu taslak sözleşmeye 4054 sayılı Kanun'un 8. maddesi kapsamında menfi tespit belgesi verilebileceği ifade edilmiştir.

G. İNCELEME VE DEĞERLENDİRME

G.1. Tarafra İlişkin Bilgiler: Kast Ajansları Derneği (KASTDER) ve Üyeleri

- (6) Başvuruda, 2006 yılında kurulan KASTDER'in, her türlü reklam mecralarını kullanan, üretimini ve tüketimini yapan kuruluşlarla çalışmalar yapan, onlara rehberlik eden, ajansların mesleki yeterliliklerini geliştirmek ve sektörün bütün olarak gelişmesini sağlamak için forum, seminer, konferans vb. etkinlikler düzenleyen, toplumun bu sektörde var olan mesleklere karşı ilgisini arttırmayı amaçlayan, tüketiciye karşı

sorumluluk duygusuyla sektördeki ticari ilişkilerin standartlarını oluşturan, sanatçıların haklarını korumak amacıyla çalışmalar yapan bir dernek yapılanması olduğu belirtilmiştir. Türkiye’de faaliyet gösteren kast ajanslarının yaklaşık %10’unu bünyesinde bulundurmaktadır.¹

G.2. İlgili Pazar

- (7) Bildirim konusu taslak sözleşmeyle, kast ajansları ve bu ajanslara bağlı oyuncu, model/fotomodeller ile reklam ajansları, reklam yapım şirketleri ve doğrudan reklam verenler arasındaki çalışma usul, ilke ve esaslarının, tarafların hak ve yükümlülüklerinin/sorumluluklarının belirlenmesi, reklamcılık, prodüksiyon, oyunculuk ve modellik sektöründeki tüm tarafların menfaatleri gözetilerek sektörün gelişiminin sağlanması amaçlanmaktadır.
- (8) Kast ajansları oyuncu ya da reklam yüzü olmak isteyenlerin kendisine yaptığı başvurularla oyuncu portföyünü oluşturmakta; belli bir komisyon karşılığında, reklam ajansları, reklam yapım şirketleri ve doğrudan reklam verenlerden oluşan şirketler ile portföylerinde bulunan manken, model ve oyuncularını bir araya getirmekte ve bunlar arasında yapılacak anlaşmalara aracılık etmektedir. Bu bakımdan kast ajanslarının rolü, reklam, tanıtım, organizasyon (defile, fuar, sergi, festival vb.), film gibi gösterimlerde rol alacak fotomodel, manken, oyuncu, dansçı, animatör, seslendirme sanatçısı, hostes, sunucu vb. insan kaynağını temin etmektir.
- (9) Bu çerçevede, ilgili ürün pazarı “oyuncu, fotomodel ve manken temin pazarı” olarak ele alınabilecek ve dosya konusu iddiaların değerlendirilmesinde esas pazarı oluşturabilecektir. Bununla birlikte, ilgili ürün pazarı tanımının yapılacak değerlendirmenin sonucuna herhangi bir etkisi olmayacağından, İlgili Pazarın Tanımlanmasına Dair Kılavuz’un 20. maddesine paralel olarak detaylı bir pazar analizi ve kesin bir ilgili ürün pazarı tanımı yapılmamıştır.
- (10) Dosya konusu kast ajanlarının faaliyet alanı dikkate alınarak, ilgili coğrafi pazarın Türkiye olarak ele alınması mümkün olmakla birlikte, ilgili ürün pazarına benzer şekilde, işbu dosya kapsamında yapılacak olan ilgili coğrafi pazar tanımının yapılacak değerlendirmenin sonucuna herhangi bir etkisinin olmayacağı anlaşılmıştır. Bu çerçevede, yukarıda sözü edilen Kılavuz’un ilgili maddesi doğrultusunda, detaylı bir pazar analizine ve kesin bir ilgili coğrafi pazar tanımına ihtiyaç duyulmamıştır.

G.3. Bildirime Konu Sözleşme

- (11) KASTDER’in, sanatçıların çalışma standartlarının yükseltilmesi ve her türlü haklarının korunması için gerekli koşulların sağlanması, sanatçılar ve hizmet verilen kuruluşların ortak sorunlarına arbuluculuk edilmesi gibi amaçları bulunmaktadır. Bu amaçlarla ilintili olarak KASTDER Yönetim Kurulunca, taraflardan birisinin kast ajansı, diğerinin reklam ajansı/reklam yapım şirketleri/doğrudan reklam verenlerin olduğu tavsiye niteliğinde bir taslak sözleşme hazırlanması ve kamuya açık bir şekilde KASTDER’in resmi internet sitesinde yayımlanması planlanmıştır. Oyunculuk ve modellik hizmetlerinde faaliyet gösteren tüm paydaşların kullanımına yönelik olarak hazırlanan söz konusu taslak sözleşmenin amacı; sektörün gelişimini sağlamak amacıyla paydaşların birbirleriyle ilişkilerini sürdürmelerine yönelik asgari standartların belirlenerek sektörde faaliyet gösteren teşebbüslere kılavuzluk edilmesi, böylece tarafların yasal haklarının koruma altına alınması olarak belirtilmektedir. Ayrıca anılan sözleşmeyle, insan ve emek odaklı olan oyunculuk ve modellik sektöründe faaliyet

¹ Bildirim Formunda Türkiye’de yaklaşık 400-450 adet kast ajansının faaliyet gösterdiği ve KASTDER’in 40 üyesinin bulunduğu belirtilmiştir.

gösteren büyük reklam ajansları ve reklam veren teşebbüsler karşısında oyuncu ve modellerin haklarının korunmasının da amaçlandığı belirtilmektedir.

G.4. Değerlendirme

- (12) 4054 sayılı Kanun'un 8. maddesi kapsamında bir anlaşmanın, kararın, eylemin veya birleşme/devralmanın, aynı Kanun'un 4, 6 ve 7. maddelerine aykırı olmaması durumunda ilgili işleme menfi tespit belgesi verilebilmektedir. Anılan Kanun'un; 4. maddesi rekabeti sınırlayıcı anlaşmaları, uyumlu eylemleri ve teşebbüs birliği kararlarını, 6. maddesi hâkim durumun kötüye kullanılmasını, 7. maddesi ise hâkim durum yaratmak veya mevcut bir hâkim durumu güçlendirmek suretiyle rekabetin önemli ölçüde azaltılmasına yol açacak birleşme ve devralma işlemlerini yasaklamaktadır.
- (13) Bu çerçevede, aynı pazarda faaliyet gösteren teşebbüsleri bünyesinde bulunduran ve bir teşebbüs birliği olan KASTDER'in Yönetim Kurulu tarafından alınan bir kararla hazırlanan ve sonrasında tadil edilen taslak sözleşmeye ilişkin menfi tespit değerlendirmesi, Kanun'un 4. maddesi çerçevesinde yapılmıştır.
- (14) 4054 sayılı Kanun'un "Rekabeti Sınırlayıcı Anlaşma, Uyumlu Eylem ve Kararlar" başlıklı 4. maddesinde, belirli bir mal veya hizmet piyasasında doğrudan veya dolaylı olarak rekabeti engelleme, bozma ya da kısıtlama amacını taşıyan veya bu etkiyi doğuran yahut doğurabilecek nitelikte olan teşebbüsler arası anlaşmaların, uyumlu eylemlerin ve teşebbüs birliklerinin bu tür karar ve eylemlerinin hukuka aykırı ve yasak olduğu hükme bağlanmıştır.
- (15) Dosya mevcudu bilgilerden; ilk başvuru üzerine alınan Kurul kararına uygun olarak, tadil edilmiş taslak sözleşmede anti rekabetçi etki doğuracağı değerlendirilen ifadelerin kaldırıldığı anlaşılmıştır. Taslak sözleşmenin tadil edilmiş hali, önceki versiyonundan ari olarak incelendiğinde doğrudan ya da dolaylı şekilde hizmet alım ya da satım fiyatlarının belirlenmesinin ya da potansiyel sözleşme tarafları arasındaki ticari koşullara ilişkin suni bir katılışmanın ihtimal dâhilinde olmadığı değerlendirilmektedir. Ayrıca incelemeye konu taslak sözleşmenin sektör paydaşlarının kullanımı ihtiyari olup, kullanıldığı takdirde sözleşmede yer alan maddelerin değiştirilerek kullanılması mümkündür.
- (16) Yukarıdaki açıklamalar çerçevesinde, KASTDER tarafından tadil edilmiş taslak sözleşme ile kast ajansları ve bu ajanslara bağlı oyuncu, model/fotomodeller ile reklam ajansları, reklam yapım şirketleri ve doğrudan reklam verenler arasındaki mevcut durumda sektörde var olan çalışma usul, ilke ve esaslarının, tarafların hak ve yükümlülüklerinin/sorumluluklarının bir taslak sözleşmede toplanmasının amaçlandığı görülmektedir. Bu haliyle, pazarda faaliyet gösteren paydaşların ihtiyari olarak kullanabilecekleri bir rehber niteliğinde olan taslak sözleşme, sözleşme taraflarının ekonomik kararlarına ilişkin olarak herhangi bir katılışmaya neden olmayacaktır.
- (17) Dolayısıyla söz konusu taslak sözleşmenin bu haliyle 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesinde yer alan belirli bir mal veya hizmet piyasasında doğrudan veya dolaylı olarak rekabeti engelleme, bozma ya da kısıtlama amacını taşıyan veya bu etkiyi doğuran yahut doğurabilecek nitelikte bir anlaşma, uyumlu eylem niteliği taşımadığı anlaşılmaktadır. Bu sebeplerle, başvuru konusu sözleşmeye 4054 sayılı Kanun'un 8. maddesi uyarınca menfi tespit belgesi verilebileceği kanaatine varılmıştır.

H. SONUÇ

- (18) Düzenlenen rapora ve incelenen dosya kapsamına göre, kast ajansları ve bu ajanslara bağlı oyuncu, model/fotomodeller ile reklam ajansları, reklam yapım şirketleri ve doğrudan reklam verenler arasındaki çalışma usul, ilke ve esaslarının, tarafların hak ve yükümlülüklerinin/sorumluluklarının ortaya konulması amacıyla Kast Ajansları Derneği tarafından hazırlanan ve Derneğin internet sitesinde yayımlanacak olan taslak sözleşmeye 4054 sayılı Kanun'un 8. maddesi kapsamında menfi tespit belgesi verilmesine, gerekçeli kararın tebliğinden itibaren 60 gün içinde Ankara İdare Mahkemelerinde yargı yolu açık olmak üzere, OYBİRLİĞİ ile karar verilmiştir.